

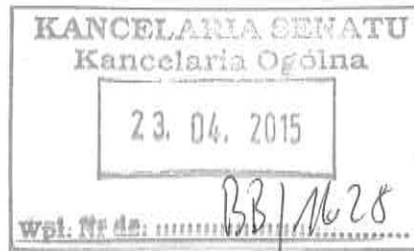

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO
ul. Jagiellońska 26, 03-719 Warszawa

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 23. 04. 15.
nr. 1628 podpis. *Borusewicz*

PŚ-V.7013.23.2015.AS
Nr kanc.: 73551

Warszawa, 15 kwietnia 2015 r.

SEKRETARIAT
Biuro Prac Senackich
wpłynęło dn. 24.04.15
nr. 2477 podpis. *M*

Pan
BOGDAN BORUSEWICZ
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na Pana pismo z dnia 17 marca 2015 roku, dotyczące wspólnego oświadczenia złożonego przez senatorów Andrzeja Pająka i Bogdana Pęka podczas 71. posiedzenia Senatu RP w dniu 5 marca 2015 r. obejmującego kwestie wydawania pozwoleń zintegrowanych na prowadzenie działalności przemysłowej dla ferm hodowli zwierząt, ich funkcjonowania i kontroli, a w szczególności ferm drobiu zlokalizowanych na terenie województwa mazowieckiego uprzejmie informuję, co następuje:

Zgodnie z art. 378 ust. 2a pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 1232, z późn. zm.) Marszałek Województwa Mazowieckiego jest organem ochrony środowiska właściwym w sprawach instalacji do chowu i hodowli drobiu o liczbie stanowisk dla drobiu nie mniejszej niż 210 DJP (tj. w przypadku ferm kur - o liczbie stanowisk dla drobiu powyżej 52 500 szt.), położonych na terenie województwa mazowieckiego.

Zgodnie z art. 201 ustawy *Prawo ochrony środowiska* i rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 sierpnia 2014r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz.U. z 2014r., poz. 1169) wszystkie instalacje do chowu i hodowli drobiu znajdujące się w kompetencji marszałka województwa wymagają uzyskania pozwolenia zintegrowanego. Organem ochrony środowiska właściwym w sprawach ferm drobiu o liczbie stanowisk do 52 500 szt. jest starosta.

Marszałek Województwa Mazowieckiego nie posiada informacji dotyczących liczby i funkcjonowania ferm drobiu pozostających w kompetencji starostów oraz marszałków innych województw. W myśl art. 212 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. *Prawo ochrony środowiska* rejestr wniosków o wydanie pozwolenia zintegrowanego oraz wydanych pozwoleń zintegrowanych prowadzi Minister Środowiska.

Z uwagi na powyższe, wszelkie zawarte w niniejszym piśmie informacje odnoszą się wyłącznie do ferm dużych – o liczbie stanowisk powyżej 52 500 szt. – dla których organem ochrony środowiska jest Marszałek Województwa Mazowieckiego.

W chwili obecnej na terenie województwa mazowieckiego znajduje się 115 dużych instalacji do chowu lub hodowli drobiu (kur), posiadających pozwolenie zintegrowane, w tym:

- 87 instalacji do chowu brojlerów kurzych,
- 4 instalacje do odchowu kur na kury nioski,

- 2 instalacje do chowu kur rodzicielskich,
- 22 instalacje do chowu kur niosek.

w tym na terenie miejscowości wymienionych w oświadczeniu Panów Senatorów:

gmina Szreńsk:

- miejscowość Przychód – nie udzielono pozwolenia,
- miejscowość Liberadz – 1 instalacja do chowu brojlerów kurzych,
- miejscowość Rochnia – 2 instalacje do chowu brojlerów kurzych,
- miejscowość Miączyn Duży - nie udzielono pozwolenia,

gmina Radzanów:

- miejscowość Bońkowo Podleśne – 2 instalacje do chowu brojlerów kurzych,
- miejscowość Bońkowo Kościelne – 4 instalacje do chowu brojlerów kurzych,
- miejscowość Ratowo – 3 instalacje do chowu brojlerów kurzych,
- miejscowość Gradzanowo Włociańskie – nie udzielono pozwolenia,
- miejscowość Luszewo – 3 instalacje do chowu brojlerów kurzych,

gmina Strzegowo:

- miejscowość Mdzewo – 2 instalacje do chowu brojlerów kurzych.

Odpowiadając na zadane pytanie „(...) czy właściciele wyżej wymienionych ferm posiadają także inwestycje w innych gminach lub województwach oraz czy Ci sami inwestorzy występują o pozwolenia w kilku miejscach jednocześnie (...)” uprzejmie informuję, że:

W przypadku województwa mazowieckiego instalacje do chowu i hodowli drobiu często prowadzone są przez osoby ze sobą spokrewnione i z tego względu fermy te znajdują się często w niewielkiej odległości od siebie, na ogół na terenie jednej gminy. Zdarzają się również sytuacje, że jeden właściciel, uzyskując stosowne pozwolenie po spełnieniu wymogów przepisów prawa, prowadzi kilka ferm na terenie jednej bądź kilku gmin.

Zgodnie z obowiązującym prawem Marszałek Województwa Mazowieckiego nie posiada uprawnień do podejmowania decyzji dotyczących lokalizacji nowych instalacji, a jako organ administracji publicznej kierując się zasadą praworządności wyrażoną w art. 7 *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej* i art. 6 ustawy z dnia działa na podstawie i w granicach przepisów prawa.

Decyzja o możliwości lokalizacji nowych ferm drobiu na danym terenie (poza oczywistą kwestią możliwości inwestorów w tym zakresie) należy do organów samorządu gminnego, które z jednej strony regulują kwestie zagospodarowania przestrzennego w gminie (uchwalają miejscowy plan zagospodarowania lub wydają decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu), z drugiej zaś określają środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięć.

Postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia (w tym przypadku budowy / rozbudowy fermy drobiu) prowadzone jest przed faktyczną budową lub rozbudową obiektów, przed wydaniem pozwolenia na budowę. Do wniosku o wydanie ww. decyzji inwestor dołącza raport oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, który zawiera prognozę możliwego oddziaływania fermy na otoczenie. W analizie potencjalnego oddziaływania uwzględniany jest aktualny stan środowiska (jego jakość przed budową nowych obiektów).

Warto zaznaczyć, że w toku prowadzonego w gminie postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacja przedsięwzięcia opiniowana jest przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska oraz wojewódzkiego inspektora sanitarnego, którzy oceniają możliwość wpływu fermy na środowisko oraz zdrowie ludzi. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wydawana jest wyłącznie w przypadku stwierdzenia, że funkcjonowanie obiektu nie powinno negatywnie wpłynąć na środowisko i zdrowie ludzi. Warunki określone w ww. decyzji uwzględniane powinny być projekcie budowlanym, stanowiącym podstawę wydania pozwolenia na budowę.

Jeżeli decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach została wydana, warunki w niej zawarte (w tym np. maksymalna liczba stanowisk dla drobiu) uwzględniane są również w pozwoleniu zintegrowanym, wydawanym przez tut. organ. Pozwolenie zintegrowane dla instalacji wydane może być wyłącznie w przypadku, gdy instalacja ta spełnia wymogi najlepszej dostępnej techniki i nie powoduje przekroczenia standardów jakości środowiska. Eksploatacja instalacji do chowu lub hodowli drobiu wiąże się z emisją gazów i pyłów do powietrza (głównie amoniaku i pyłu), emisją hałasu, powstawaniem niewielkiej ilości ścieków i odpadów oraz znaczącej ilości obornika.

Analizując kwestię wzrostu zagrożenia dla środowiska naturalnego w sytuacji wzrostu zagęszczenia ferm na danym terenie należy wziąć pod uwagę każdy z ww. aspektów.

W przypadku emisji zanieczyszczeń do powietrza, dopuszczalna emisja określana jest przy uwzględnieniu aktualnego stanu jakości powietrza na danym terenie (określonego przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska). W przypadku stwierdzenia, że eksploatacja kolejnej fermy na danym terenie spowodować może przekroczenie standardów jakości powietrza (tj. dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu), organ wydać może pozwolenie wyłącznie w przypadku ograniczenia emisji przez pozostałe fermy znajdujące się w otoczeniu inwestycji.

W przypadku emisji ścieków i odpadów, powstające na ogół w niewielkiej ilości zanieczyszczenia przekazywane są uprawnionym podmiotom w celu zagospodarowania (nie są zatem bezpośrednio wprowadzane do środowiska i nie stanowią dla niego bezpośredniego zagrożenia). Powstające na fermie ścieki przekazywane są najczęściej do oczyszczalni ścieków, a odpady do odzysku lub unieszkodliwienia.

Emisja hałasu do środowiska z instalacji (w tym wypadku do chowu lub hodowli drobiu) nie może powodować przekraczania dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach chronionych akustycznie. Znacząca większość ferm drobiu lokalizowana jest w dużych odległościach od takich terenów. W związku z tym ich oddziaływanie w zakresie emisji hałasu jest niewielkie.

Powstający w wyniku funkcjonowania fermy obornik kurzy przekazywany jest na ogół podmiotom zewnętrznym do produkcji podłoża do uprawy pieczarek lub wykorzystywany jest jako nawóz na polach. Niewłaściwe stosowanie obornika na gruntach prowadzić może do jego przenawożenia i ostatecznie zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych. Obornik kurzy powinien być wykorzystywany do nawożenia pól zgodnie z wytycznymi zawartymi w planie nawozowym. Plan nawozowy przygotowany jest corocznie dla konkretnego terenu, przy uwzględnieniu aktualnych wyników badań gleby, badań przewidzianego do wykorzystania obornika oraz zaleceń Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej. Plan nawozowy każdorazowo opiniowany jest przez okręgową stację chemiczno-rolniczą. Przy zachowaniu warunków określonych w planie nawozowym (dawkowania) obornik kurzy nie stanowi zagrożenia dla środowiska naturalnego. Kontrolę prawidłowości wykorzystania obornika prowadzi inspektor ochrony środowiska. W celu zapewnienia właściwej gospodarki wytworzonym obornikiem, tut. organ w wydawanych pozwoleniach zintegrowanych zobowiązuje podmioty prowadzące fermy drobiu do corocznego przedstawiania tut. organowi ewidencji przychodów i rozchodów nawozu oraz zaopiniowanych planów nawożenia. Przedstawiane dokumenty są systematycznie analizowane.

Nie rozwiązana pozostaje jednak kwestia emisji odorów, która w przypadku dużej liczby ferm na danym terenie może stać się szczególnie uciążliwa dla osób mieszkających w sąsiedztwie ferm. Ustawa regulująca kwestię emisji odorów do chwili obecnej nie została jednak przyjęta.

Marszałek Województwa Mazowieckiego w decyzji udzielającej pozwolenia zintegrowanego określa warunki eksploatacji instalacji, w tym dopuszczalną wielkość emisji zanieczyszczeń. Prowadzenie fermy drobiu zgodnie z warunkami określonymi w ww. pozwoleniu nie powinno stanowić zagrożenia dla środowiska naturalnego. W celu zapewnienia kontroli spełniania warunków pozwolenia zintegrowanego tut. organ zobowiązuje prowadzącego fermę do corocznego przekazywania informacji dotyczących funkcjonowania instalacji, w tym informacji dotyczących emisji oraz zużycia surowców i wody. Przesyłane dane są systematycznie analizowane. W przypadku stwierdzenia

nieprawidłowości tut. organ wzywa prowadzącego instalację do zaniechania naruszeń. W przypadku niezastosowania się do wezwania organ może cofnąć lub ograniczyć pozwolenie, co ostatecznie skutkować może wstrzymaniem eksploatacji instalacji. Warto przy tym zauważyć, że część informacji przekazywanych przez podmioty prowadzące fermy stanowi w rzeczywistości wyniki badań, wykonywanych przez akredytowane laboratoria.

Ponadto, bezpośrednią kontrolę (obejmującą wizję lokalną) w zakresie oddziaływania na środowisko poszczególnych ferm na Mazowszu prowadzi Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska. W celu zapewnienia właściwej kontroli nad fermami, tut. organ współpracuje z Mazowieckim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska. Marszałek Województwa Mazowieckiego informowany jest każdorazowo o nieprawidłowościach stwierdzonych podczas kontroli Inspektora w zakładach. Postępowanie w takim przypadku jest analogiczne jak w opisanej powyżej sytuacji stwierdzenia nieprawidłowości na podstawie dokumentacji przesyłanej przez podmiot.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o *ochronie zwierząt* (t.j. Dz.U. z 2013r. poz.856, z późn. zm.) nadzór w zakresie spełniania przez gospodarstwa wymogów dotyczących dobrostanu zwierząt (warunków ich utrzymania) sprawuje inspekcja weterynaryjna. Marszałek województwa nie posiada uprawnień do sprawowania bezpośredniej kontroli w zakresie warunków utrzymania zwierząt w gospodarstwach. Niemniej, w przypadku instalacji do chowu i hodowli drobiu, wymagających uzyskania pozwolenia zintegrowanego tut. organ, w miarę posiadanych możliwości monitoruje spełnianie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010r. w *sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej* (Dz.U. z 2010r. Nr 56, poz. 344). Zgodnie z art. 204 ustawy *Prawo ochrony środowiska* instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego powinny spełniać wymagania wynikające z najlepszej dostępnej techniki. Biorąc pod uwagę powyższe, w toku postępowań o wydanie pozwoleń zintegrowanych dla ferm drobiu oraz analiz pozwoleń dotychczas wydanych, tut. organ sprawdza spełnianie przez fermy wymagań dotyczących warunków utrzymania zwierząt, określonych we wskazanych powyżej przepisach. Analiza obejmuje informacje zawarte w dokumentacji przedstawionej przez podmiot prowadzący fermę (analizowane są przede wszystkim informacje dotyczące liczby zwierząt w kurnikach, powierzchni dostępnej dla zwierząt oraz wyposażenia kurników). W decyzji udzielającej pozwolenia zintegrowanego określana jest maksymalna liczba stanowisk zwierząt w poszczególnych kurnikach. Prowadzący instalację zobowiązany jest również w decyzji do zapewnienia ptakom właściwych warunków, charakterystycznych dla danego rodzaju chowu. Bezpośrednią kontrolę w zakresie warunków utrzymania zwierząt oraz spełniania warunków pozwolenia zintegrowanego w poszczególnych fermach prowadzą odpowiednio inspekcja weterynaryjna oraz inspekcja ochrony środowiska.

Marszałek Województwa Mazowieckiego kontroluje ponadto podmioty prowadzące fermy pod kątem ich wywiązywania się z obowiązków naliczania opłat środowiskowych i związanej z tym sprawozdawczości wynikającej m.in. z przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska* oraz ustawy z dnia 11 maja 2001r. o *obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej* (t.j. Dz.U. z 2014r. poz. 1413, z późn. zm.). Analiza dotyczy ferm prowadzonych przez przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o *swobodzie działalności gospodarczej* (t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 672, z późn. zm.) oraz osoby fizyczne w zakresie, w jakim korzystanie ze środowiska wymaga pozwolenia. Przesłankami obligującymi w sprawie ustalenia opłaty jest nieprzedłożenie w ustawowym terminie wykazu zawierającego informacje i dane niezbędne do ustalenia wysokości należnej opłaty lub przedłożenie wykazu nasuwającego zastrzeżenia co do prawidłowości zawartych w nim informacji. Kontrola zatem nie jest prowadzona pod kątem specjalistycznego badania wpływu fermy drobiu na środowisko naturalne. Wypełnienie wyżej wskazanych zadań w trakcie prowadzenia kontroli w fermie drobiu, głównie oparte jest o analizę stosownej dokumentacji, która wynika z innych przepisów prawa m.in. ustawy *Prawo wodne*, ustawy o *odpadach*, jak również rozporządzeniach, obwieszczeniach Ministra Środowiska bądź rozporządzeniach Rady Ministrów w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska. Tym niemniej w przypadku kontroli ferm drobiu jednym

z podstawowych elementów w trakcie prowadzonej kontroli jest ustalenie, czy prowadzona instalacja do chowu drobiu wymaga uzyskania przez podmiot pozwoleń sektorowych czy też pozwolenia zintegrowanego.

Podmioty korzystające ze środowiska wymienione w art. 3 pkt 20 ustawy *Prawo ochrony środowiska* są zobowiązane do samodzielnego naliczania opłat za korzystanie ze środowiska zgodnie z art. 284 ust. 1 przywołanej ustawy. Opłaty naliczane są m.in. za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, pobór wód podziemnych i powierzchniowych, odprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi i składowanie odpadów.

Wysokość przedmiotowych opłat zależy od czynników wymienionych w art. 274 ust. 1-5a ustawy *Prawo ochrony środowiska*, m.in. od ilości i rodzaju gazów wprowadzanych do powietrza, ilości i jakości pobranej wody itp. Przepisy prawa obowiązujące w zakresie opłat nie zobowiązują podmiotów do stosowania jednolitych metodyk ustalania wielkości emisji do powietrza z instalacji do chowu lub hodowli drobiu. Dlatego przy naliczaniu opłat za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza (najczęściej naliczanych przez fermy drobiu), podmioty posługują się m.in. operatami sporządzonymi na potrzeby wniosku o wydanie pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, albo pozwolenia zintegrowanego, wynikami przeprowadzonych pomiarów wielkości emisji, a także mogą wyliczyć opłatę z ryczałtu, stosując jednostkowe stawki opłat za gazy lub pyły wprowadzane do powietrza, zgodnie z obwieszczeniami Ministra Środowiska lub rozporządzeniami Rady Ministrów (w zależności od okresu rozliczeniowego).

Tut. organ weryfikuje wykazy o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości naliczonych opłat składane przez podmioty korzystające ze środowiska pod kątem: rachunkowym, merytorycznym (np.: czy zostały prawidłowo dobrane i zastosowane wskaźniki emisji, czy w naliczeniach opłat zostały uwzględnione wszystkie obiekty, instalacje, źródła i zanieczyszczenia) oraz formalno-prawnym (np.: czy podmiot posiada wymagane zgłoszenia, pozwolenia sektorowe lub pozwolenia zintegrowane, czy uzyskał wymagane pozwolenia w ustawowym terminie oraz prawidłowości przyporządkowania gminy na terenie której korzystanie ze środowiska miało miejsce).

W przypadku, gdy podmiot zamieści w wykazie zawierającym informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat, informacje i dane nasuwające zastrzeżenia, marszałek województwa wymierza opłaty w drodze decyzji administracyjnej w trybie art. 288 ust. 1 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, na podstawie pomiarów dokonywanych przez organy administracji lub przez podmiot korzystający ze środowiska zobowiązany do poniesienia opłat lub innych danych technicznych i technologicznych.

Podsumowując stwierdzić należy, iż w przypadku spełniania warunków określonych w pozwoleniu zintegrowanym, instalacje nie powinny ponadnormatywnie oddziaływać na środowisko naturalne, nawet przy znacznym ich zagęszczeniu na danym terenie. Powstawanie nowych ferm na terenie województwa mazowieckiego, przy założeniu prawidłowego ich prowadzenia, nie powinno spowodować wzrostu zagrożenia dla środowiska.

Z Wyrazami szacunku
z up. Marszałka Województwa
Leszek Ruszczyk
Leszek Ruszczyk
Wicemarszałek

